

komme til at staa i Menigmands anden Række, saa at de ikke kunne være Kontraktssubjekter som ethvert andet Individ her i Staten.

Ordføreren (Høgsbro): Efter de Udtalelser, den højtærede Formand for Udvalget nu fremkom med om Ændringsforslaget under Nr. 43, som jeg naturligvis ganske kan slutte mig til, og idet jeg takker den højtærede Minister for den delvise Tilslutning, han gav vort Standpunkt (Alfred Christensen: Det var ingen delvis Tilslutning, det var en anbefaling!) . . . Saa bruger jeg Ordet anbefalet, idet jeg haaber, at den højtærede Minister vil godkende det — skal jeg om dette Ændringsforslag kun gøre en enkelt Bemærkning. Min ærede Sidemand til venstre (Krabbe), som var Ordfører for Flertallet mod dette Forslag, anførte mod det kun en enkelt Betragtning, og det var den, at det var urigtigt at indrette Loven saaledes, at en Dommer kunde komme til at afsige en Dom, som stred mod, hvad han og andre rettænkende Mennesker anse for billigt og rigtigt. Det ærede Medlem sagde, at hvis vi fik vort Forslag vedtaget, kunde en Dommer komme til at tilkende en Sagfører et langt større Salær, end han fandt billigt, og saaledes burde man ikke stille Dommerne. Dertil vil jeg sige: Det kan være meget haardt for en Dommer, og det kan ikke bestrides, at saaledes vil en Dommer kunne blive stillet, hvis vort Ændringsforslag bliver vedtaget. Men, mine Herrer, skulle vi befri en Dommer for den Mulighed, komme vi sandelig til at gøre hele vor Lovgivning om. Saa komme vi til at ophæve alt, hvad der hedder Kontraktfrihed her i Landet, og til i Virkeligheden at gøre Dommerne til Lovgivere, men det er der vist ingen der vil. Hvis de kun skulle være nødte til at afsige Domme, som stemme med deres egen Opfattelse af, hvad der er rigtigt, uden at være bundne ved noget andet, saa maa vi langt videre, end dette Ændringsforslag tilsigter. Det ærede Medlem nævnedes et Eksempel med Sypigen, der købte en Maskine hos en Marskandiser paa meget dyre Vilkaar. I den Kontrakt, hun underskrev, stod der ogsaa noget om Sagførersalæret, og det var paa Grundlag af dette, at Dommeren, hvis vort Forslag blev vedtaget, kunde blive nødt til at tilkende vedkommende Sagfører et ganske ubilligt Salær. Jeg synes, at det laa nærmest i dette at se et Eksempel paa det uheldige i, at vedkommende Dommer saaledes kan blive

nødt til at tilkende *Marskandiseren* meget mere for Maskinen, end den nogen Sinde var værd. Men det tales der ikke om at forandre, for saa vidt lader man Loven blive, som den er, og lader enhver være bunden ved, hvad han har lovet og indgaaet; Sypigen ogsaa over for Marskandiseren. Det er kun over for Sagføreren, at man vil slaa det her foreslaaede fast. Jeg tror heller ikke, at dette Argument kan opretholde Modstanden mod vort Forslag.

Med Hensyn til Forslaget Nr. 55, der hænger sammen hermed, kan jeg henholde mig til, hvad der er udtalt af den ærede sidste Taler og den højtærede Minister, og jeg skal ogsaa tilraade ærede Medlemmer at stemme mod det. — Jeg skal dernæst vende mig til det Punkt, som vel nok er det vigtigste under dette Afsnit, nemlig Edsspørgsmaalet. Her maa jeg meget indtrængende fraraade ærede Medlemmer at følge den højtærede Minister med Hensyn til Edsaflæggelsen før Vidneforklaringen. Den højtærede Ministers Hovedargument for denne Venden tilbage til Tilstanden før 1833 er det, at der vel vil blive mange flere Eder, men meget færre falske Eder. Dette, at der vil blive langt flere Eder, er for os det afgørende; det er det, vi ville bort fra. Vi ville have langt færre endnu og paa ingen Maade flere. Men jeg tror heller ikke, at den højtærede Minister har Ret i, at der vil blive færre falske Eder ved denne Tilbagevenden. Ja, i en vis Forstand har den højtærede Minister endogsaa mere Ret, end han selv udtalte. Thi man kan i en vis Forstand sige, at naar det ordnes saaledes, bliver der overhovedet ingen falske Vidneeder mere. Thi hvad er det, der skulde kaldes falsk? I det Øjeblik Vidnet træder frem, og aflægger Ed paa, at han vil sige Sandheden, kan han meget godt have denne Villie, og saa er Eden ikke falsk; naar han bagefter alligevel forklarer usandt, har han gjort sig skyldig i usand Forklaring og kan straffes derfor, men falsk er og bliver Eden ikke af den Grund. Man kan altsaa gerne sige, at sproglig set falder enhver Tale om „falsk“ Ed bort, men at de Tilfælde, hvor der afgives *urigtig* Forklaring, saa kunne følges af, lad mig kalde det Menedsstraf, skulde blive færre under en saadan Ordning end under den nuværende, det tror jeg ikke, den højtærede Minister har Ret i, og navnlig tror jeg, at det i høj Grad vil forværre Stillingen ved Vidneførsel. Det er allerede galt nok nu, naar et Vidne kommer frem for Retten, Jeg